

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

10 juli 2001

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw **Veerle Declercq**, mevrouw **Patricia Ceysens**,
mevrouw **Anne-Marie Baeke** en de heer **Jan Roegiers** –

betreffende de arbeidszorg

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. STAND VAN ZAKEN

Een beperkt - maar niet onaanzienlijk - aantal mensen slaagt er niet in om aan de eisen van het normale economische arbeidscircuit te voldoen. De redenen daarvoor zijn zeer verscheiden van aard. Het gaat om mensen met uiteenlopende psychische problemen, een fysieke of mentale handicap, een sociaal probleem, een zeer lage scholingsgraad, lage stressbestendigheid, instabiliteit, een ernstig gebrek aan basiscompetenties. Algemeen wordt erkend dat deze mensen in veel gevallen voordeel kunnen hebben bij een arbeidsactiviteit. Om het met de woorden van de professionele werkrachten uit de praktijk te zeggen : "door het inzetten van de (hulpbehoevende) persoon in een arbeidscontext, worden de latente functies van arbeid gerealiseerd. Hiermee wordt verwezen naar functies zoals tijdsstructurering, sociale contacten, ervaren van zin en betekenis van eigen activiteit in een sociale context." Het gaat hier over het grondrecht op zinvolle arbeid.

In de loop van de voorbije tien jaar werden binnen vier sectoren initiatieven gestart onder de benaming 'arbeidszorg'. Ondertussen is arbeidszorg een begrip. In de geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptensector, het welzijnswerk en de sector van de sociale tewerkstelling bestaan op dit ogenblik reeds meer dan honderd initiatieven die in totaal aan ongeveer 2.000 personen een zinvolle dagactiviteit aanbieden. De arbeidszorgprojecten werken in veel gevallen samen met de lokale – lees, gemeentelijke en provinciale – overheden.

Uit het onderzoek dat over de arbeidszorginitiatieven werd verricht, blijkt dat die initiatieven werkelijk beantwoorden aan een maatschappelijke behoefte. Er is een algemene consensus over de toegevoegde waarde van deze werkvorm.

Zowel de individuele promotoren van de initiatieven rond arbeidszorg als de vertegenwoordigers van de vier genoemde sectoren signaleren dat er nog een aantal knelpunten bestaan die om (snelle) actie vanwege de overheid – of beter, de overheden – vragen.

2. KNELPUNTEN

De knelpunten zijn de volgende :

1° In de eerste plaats bevinden de doelgroepmedewerkers die een activiteit binnen het kader van arbeidszorg verrichten, evenals de initiatiefnemende promotoren, zich in een rechtsonzekere positie. Zij voeren een activiteit uit die in sommige gevallen gecompenseerd wordt met een (doorgaans kleine) financiële vergoeding, terwijl die activiteit niet binnen het kader van een arbeidscontract kan gebeuren. Soms betreft het alleen een onkostenvergoeding. Over loon, in de strikte betekenis van het woord, kan evenmin sprake zijn. De meeste personen die in een arbeidszorgcontext activiteiten verrichten, verwerven hun inkomen hoofdzakelijk uit een uitkering van de sociale zekerheid, een tegemoetkoming voor gehandicapten of via een bestaansminimum. Over zowel de fiscale behandeling van de vergoeding voor arbeidszorg als over de sociale bijdrage bestaat op dit ogenblik onduidelijkheid. Tot slot bestaat er bij de betrokkenen bij arbeidszorg eveneens ongerustheid over het risico van een mogelijke schorsing wegens uitvoering van werkzaamheden in de periode van werkloosheid.

Twee stappen kunnen hier genomen worden. Ten eerste is het nodig om voor de doelgroepmedewerkers, die activiteiten in het kader van arbeidszorg uitvoeren, een regeling uit te werken die de rechtszekerheid garandeert. Hiermee bedoelen we in de eerste plaats dat duidelijkheid gecreëerd wordt over het recht op een (beperkte) aanvullende vergoeding (waarvan de hoogte nog moet worden bepaald), de fiscale behandeling van de aanvullende vergoeding, de regeling (of de vrijstelling) van bijdragen aan de sociale zekerheid op de aanvullende vergoeding. Ten tweede is het nodig om de procedures rond toestemming voor de uitvoering van arbeidszorg helder uit te werken. Dat laatste creëert eveneens voor de initiatiefnemende organisaties de nodige rechtszekerheid. Een duidelijke regeling zorgt voor een goede verstandhouding tussen de promotoren en de betrokken overheidsdiensten.

2° Het tweede knelpunt betreft het gebrek aan duurzame financiering van arbeidszorg. Op dit ogenblik bestaan de arbeidszorginitiatieven bij de gratie van doorgaans tijdelijke en lokale (door de gemeente, de provincie, het SIF-

fonds, ...) financiering. Wat moet gefinancierd worden ? Het betreft twee zaken :

- ten eerste, de (beperkte) extra-vergoeding, op dit ogenblik ongeveer 40 frank per uur ;
- ten tweede, de financiering voor de omkadering.

De arbeidszorginitiatieven zijn deels mogelijk omdat zij in een aantal gevallen steunen op instellingen die via andere middelen gefinancierd worden. De preciaire - en vooral onzekere - financiële situatie waarin de promotoren en het omkaderend personeel zich nu bevinden, werkt demotiverend en is nefast voor de kwaliteitsgarantie van het werk op langere termijn. De initiatiefnemers in de verschillende sectoren kunnen deze situatie niet volhouden. De hoogte van de financieringsbehoefte kan afgeleid worden uit de huidige financieringstoestand.

De vraag naar duurzame financiering veronderstelt dat de hogere overheid – Vlaams en federaal – de werkvorm 'arbeidszorg' formeel valoriseert. De doelstelling moet zijn dat arbeidszorg op een volwaardige manier kan worden geïntegreerd binnen de bestaande structuren, met daaraan gekoppeld, de nodige financiering.

Voor de duidelijkheid herhalen we dat het geenszins de bedoeling is om een nieuwe sector in het leven te roepen. Het betreft enkel een goed functionerende werkvorm die in meerdere deelsectoren zijn meerwaarde bewijst en die nu door de bevoegde overheden op een meer duurzame wijze geregeld moet worden.

Arbeidszorg hoeft geen blijvende activiteit te zijn. Door het uitoefenen van arbeidszorg in een goed georganiseerde context kunnen sommige personen ondersteund worden in de ontwikkeling van hun competenties, waardoor op termijn de mogelijkheid opgehouden wordt om door te stromen naar een andere activiteit, opleiding of een arbeidssituatie. Dit perspectief sluit aan bij de visie op een activerend beleid waarvoor de huidige regering gekozen heeft.

- 3° Het derde knelpunt is de eenvormigheid en de eenvoud van procedures. Het is een feit dat de initiatieven een oplossing bieden voor een zeer heterogene doelgroep én dat de werkvormen eveneens zeer uiteenlopend zijn. Dat hoeft echter nog niet te betekenen dat de formule die de overheid uitwerkt even complex moet zijn. De initiatiefnemers vragen aan de overheid ar-

beidszorg op een eenvoudige, transparante en duurzame wijze te ondersteunen.

3. ACTIES

Om deze knelpunten te verhelpen, stellen we voor dat de Vlaamse regering op zo kort mogelijke termijn het initiatief neemt om :

- 1° er bij de federale regering op aan te dringen om een duidelijke regeling voor de doelgroepmedewerkers in de arbeidszorg uit te werken, met het oog op de realisatie van een rechtszekere positie, inclusief rechtszekerheid rond de fiscale behandeling en de bijdragen voor de RSZ ;
- 2° rekening houdend met de verdeling van de bevoegdheden – we verwijzen onder meer naar de geestelijke gezondheidszorg – met de federale overheid waar nodig af te stemmen, om arbeidszorg daadwerkelijk van de nodige financiële middelen te voorzien ;
- 3° om de verschillende deelsectoren die bij de organisatie van arbeidszorg betrokken zijn, duurzaam te financieren, waarbij de financiering op een eenvoudige manier gekoppeld is aan de valorisatie van de arbeidszorginitiatieven ;
- 4° het nodige te doen om eenvoudige en transparante procedures uit te werken om de kandidaat-doelgroepmedewerkers naar de arbeidszorginitiatieven te kanaliseren, gekoppeld aan de nodige aandacht voor doorstromingsmogelijkheden indien dit binnen het bereik van de betrokken persoon in arbeidszorg ligt ; het betreft hier het inbouwen van een gezonde stimulans ;
- 5° oog te hebben voor de feitelijke situatie van de Vlaamse arbeidszorgplaatsen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Veerle DECLERCQ
 Patricia CEYSENS
 Anne-Marie BAEKE
 Jan ROEGIERS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende :

- 1° dat er ook bij een economische hoogconjunctuur, altijd een groep werkzoekenden zal blijven die niet, of moeizaam, geactiveerd kan worden in het normale economische circuit, om zeer uiteenlopende redenen ;
- 2° dat een uitgebreid onderzoek, gebaseerd op de actieve medewerking van 95 arbeidszorgcentra die samen werk verschaffen aan 1.908 doelgroepmedewerksters, aangetoond heeft dat 'arbeidszorg' een concept is met een duidelijke maatschappelijke waarde ;
- 3° dat arbeidszorg een zinvolle activiteit creëert en stimulerend werkt voor een groot aantal mensen die anders moeilijk terecht kunnen ;
- 4° dat er binnen de arbeidszorg ook nog steeds kansen open blijven voor doorstroming ;
- 5° dat er ondanks de snelle ontwikkeling van de arbeidszorginitiatieven, nog een probleem rond de stabiliteit van de financiering bestaat in de zin dat er op dit ogenblik geen beroep kan worden gedaan op structurele middelen ;
- 6° dat zowel doelgroepmedewerkers als promotoren geconfronteerd worden met rechtsonzekerheid inzake de uitvoering en vergoeding van de activiteiten ;
- 7° dat er eveneens onduidelijkheid bestaat op het vlak van de toe te passen procedures, zowel voor het activeren van de doelgroepmedewerkers als voor het valoriseren van nieuwe initiatieven ;

– vraagt de Vlaamse regering :

- 1° dat de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme de nodige initiatieven nemen voor de financiering van 'arbeidszorg', gekoppeld aan de formele valorisatie van deze werkvorm ;
- 2° bij de federale regering aan te dringen op de uitwerking van een rechtszekere positie van doelgroepmedewerker in de arbeidszorg

waarbij de uitkeringsgelden op een activerende manier kunnen worden ingezet ;

- 3° dat de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme de nodige initiatieven nemen om de doorstromingskansen voor de doelgroep te optimaliseren via een adequate trajectbegeleiding ;
- 4° de nodige maatregelen te nemen om arbeidszorg binnen de bestaande structuren en sectoren op een eenvoudige en transparante wijze te regelen ;
- 5° met de federale regering – gelet op de verdeling van de bevoegdheden – de nodige afspraken te maken over de financiering van arbeidszorg binnen de sector van de geestelijke gezondheidszorg.

Veerle DECLERCQ
 Patricia CEYSENS
 Anne-Marie BAEKE
 Jan ROEGIERS